

สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นอุตสาหกรรมที่มีโรงงานทั้งขนาดใหญ่และขนาดย่อมจำนวนมากมาย มีอิทธิพลเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และมีความสำคัญต่อการสื่อสารมวลชน และต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศด้วย

การศึกษาการดำเนินงานของกิจการขนาดใหญ่ที่ผลิตเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน เป็นการศึกษากิจการดำเนินงานทางด้านการผลิต การตลาด การเงิน และบุคลากร โดยออกแบบสอบถามและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการของกิจการขนาดใหญ่ ๆ ซึ่งมีเงินทุนจดทะเบียนในปัจจุบัน (พ.ศ. 2527) มากกว่า 20 ล้านบาท และมีจำนวนพนักงานรวมทั้งสิ้นเกินกว่า 100 คน ซึ่งกำหนดกิจการขนาดใหญ่ได้ 9 แห่ง แบบสอบถามมีคำถามเหมือนกันทั้ง 9 ชุด ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์มีตำแหน่งระดับผู้อำนวยการและผู้จัดการฝ่าย จากการศึกษาสรุปผลได้ดังนี้

1) ลักษณะทั่วไปของกิจการ

กิจการทั้งหมดดำเนินงานในรูปของบริษัทจำกัด ได้ดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา ระหว่าง 4 ถึง 30 ปี และทุกบริษัทมีการเพิ่มทุนจดทะเบียน (จากตาราง 1-2 ก. หน้า 117) กิจการขนาดใหญ่เกือบทั้งหมดเป็นบริษัทร่วมทุนกับต่างชาติ ซึ่งส่วนใหญ่ได้แก่ ญี่ปุ่น และได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ เช่น เทคโนโลยีการผลิต จากบริษัทร่วมทุน มีการจ้างแรงงานในประเทศ โดยจ้างแรงงานชายร้อยละ 45.02 และแรงงานหญิงร้อยละ 54.98 (จากตาราง 4 ก. หน้า 120)

2) ด้านการผลิต

โรงงานอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าของประเทศมักเป็นโรงงานประกอบ ต้องพึ่งพาการนำเข้าชิ้นส่วนอุปกรณ์จากต่างประเทศมาประกอบเป็นสินค้าสำเร็จรูป และยังคงสั่งซื้อวัตถุดิบบางชนิดเข้ามาเพื่อผลิตเป็นชิ้นส่วนอีกชิ้นหนึ่ง บริษัทที่สามารถผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ได้เอง เช่น บริษัทอินโยนิคเวอร์แชลอีเล็คทริก จำกัด บริษัทธานินทร์อุตสาหกรรม จำกัด และบริษัทเนชั่นแนลไทย จำกัด ซึ่งแม้ว่าสามารถผลิตชิ้นส่วนได้เองแต่ก็มีข้อเสียเปรียบที่ต้นทุนผลิตชิ้นส่วนบางอย่างแพงกว่าการนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น การผลิตมอเตอร์ อันมีสาเหตุเนื่องมาจากการลงทุนสูงในการ

ผลิตจำนวนน้อย ทำให้ไม่คุ้มทุน นอกจากนี้ชิ้นส่วนอุปกรณ์บางชิ้นยังไม่มีการผลิตในประเทศ เช่น หลอดภาพโทรทัศน์ หรือสามารถผลิตชิ้นส่วนได้เองแต่คุณภาพของต่างประเทศไม่ได้ถึงทำให้ยังคงต้องพึ่งพาวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์จากต่างประเทศ การซื้อชิ้นส่วนใหญ่ (ร้อยละ 55.6 ของผู้ประกอบการ) เป็นการทำสัญญาซื้อกับผู้ผลิตล่วงหน้าส่วนใหญ่ต่ำกว่า 6 เดือนโดยกำหนดราคาและปริมาณสั่งซื้อไว้แน่นอน การขนส่งส่วนใหญ่ใช้ทางเรือ แต่ในกรณีที่เป็นการเร่งด่วนจะขนส่งทางเครื่องบินแทน แม้ว่าจะเสียค่าใช้จ่ายมากกว่าแต่ก็ทำให้สามารถจัดหาวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์มาป้อนโรงงานทันการผลิตและจำหน่ายลูกค้าได้ทันกำหนด ซึ่งเป็นการรักษาเครดิตทางการค้าของบริษัท

3) ด้านการตลาด

การขยายตัวด้านการตลาดภายในประเทศขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรของประเทศ และรายได้ของคนไทย แม้ว่าประชากรของประเทศจะมีมากทำให้ดูเหมือนว่าตลาดเครื่องใช้ไฟฟ้าสามารถขยายตัวได้อีกมากแต่ยังมีตัวแปรอื่น เนื่องจากความแตกต่างของรายได้ที่เป็นข้อจำกัดอำนาจซื้อของประชาชน นอกจากนี้ระดับรายได้อาจมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติของผู้บริโภค กล่าวคือผู้มีรายได้น้อยจะคำนึงถึงราคาสินค้ามากกว่าคุณภาพ เช่นตลาดเครื่องรับวิทยุในต่างประเทศ ซึ่งสินค้าราคาถูกอาจเนื่องมาจากใช้ชิ้นส่วนที่มีคุณภาพไม่ดี หรือเป็นสินค้าสักรอบนำเข้าโดยผิดกฎหมาย

สำหรับตลาดต่างประเทศนั้นกิจการขนาดใหญ่มีความสามารถทางการแข่งขันเหนือกว่ากิจการขนาดเล็กด้วยเหตุผลหลายประการ เช่น หาเงินทุนได้ง่ายกว่า มีกำลังแรงงานและเครื่องจักรมากกว่า มีส่วนแบ่งตลาดได้มากกว่า ในขณะที่กิจการขนาดเล็กหาเงินทุนยาก ต้องซื้อวัสดุมาตามราคาตลาดซึ่งรวมภาษีหลายทอด ไม่มีกำลังในการขยายตลาด และไม่ได้รับความสนใจจากทางราชการ แต่อย่างไรก็ตามในขณะที่กิจการขนาดใหญ่ก็ยังประสบภาวะการแข่งขันจากประเทศคู่แข่งอื่น ๆ ดังนั้นคุณภาพของสินค้าจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้สามารถครองตลาดอยู่ได้

4) ด้านการเงิน

นอกเหนือจากการวางแผนงานและการกำหนดการผลิตซึ่งเป็นเรื่องสำคัญของโรงงานแล้ว จะต้องมีการจัดงบประมาณการเงินด้วย เพราะโรงงานมีความจำเป็นต้องทราบตารางเวลาที่แสดงจำนวนรายจ่ายและรายรับต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบแนวทางกว้าง ๆ ถึงสถานการณ์ทางการเงินของบริษัทในระหว่างช่วงเวลาที่มีการผลิต ยกตัวอย่างเช่น เงินลงทุนส่วนที่ต้องจ่ายเป็นค่าใช้จ่าย

ต่าง ๆ ระหว่างการผลิต หรือที่เรียกว่า "เงินทุนหมุนเวียน" ในการจัดงบประมาณเงินลงทุนต้อง
 ค้นหาเงินทุนหมุนเวียนให้เพียงพอแก่ความต้องการ การจึงจะสามารถดำเนินธุรกิจการผลิตได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพ นอกจากนั้นแล้วความต้องการทางด้านการเงินของหน่วยงานต่าง ๆ ในบริษัท จะถูกนำ
 มาพิจารณาเพื่อวางแผนโดยต้องพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการต่าง ๆ และความ
 สัมพันธ์ที่จะมีผลต่อรายได้ของบริษัท งบประมาณดังกล่าวได้แก่งบประมาณค่าเครื่องจักรอุปกรณ์
 งบประมาณค่าดำเนินการ งบประมาณการขยายและการโฆษณา เป็นต้น เมื่อได้แผนหลักของการ
 จัดงบประมาณที่เหมาะสมแล้วก็สามารถจัดทำงบประมาณของแต่ละหน่วยงานได้ เป็นการมอบความ
 รับผิดชอบให้แต่ละหน่วยงานดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายและงบประมาณที่กำหนด
 ซึ่งงบประมาณนี้จะดำเนินการในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ๆ แล้วแต่กำหนดของแต่ละบริษัทและจะมีการ
 พิจารณา เปรียบเทียบการผลิตจริงกับการผลิตตามแผนงานว่าสามารถดำเนินการสอดคล้องกันหรือ
 ไม่อย่างไร ควรมีการแก้ไขหรือข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโดยวิธีใด

กิจการขนาดใหญ่ส่วนมากไม่มีปัญหาด้านการเงิน สำหรับเรื่องเงินทุนก็ได้จากสถาบัน
 การเงินทั้งในและนอกประเทศ

5) ด้านบุคลากร

สถานประกอบการทุกแห่งใช้แรงงานมากกว่าเครื่องจักร บางแห่งให้เหตุผลว่า
 เพื่อเป็นการก่อให้เกิดการจ้างงานช่วยให้อัตนึ่งงานทำ นอกจากนั้นการซื้อเครื่องจักรจากต่าง
 ประเทศต้องใช้จ่ายเงินทุนสูงซึ่งไม่คุ้มกับการลงทุนสำหรับบางบริษัทที่เพิ่งจะเริ่มผลิต เครื่องใช้ไฟฟ้า
 บางชนิดและยังมีกำลังผลิตต่ำ

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการทราบว่าบุคลากรในอุตสาหกรรมนี้ในระดับบริหารงาน
 หรือฝ่ายวางแผนงานมักมีคุณวุฒิจบปริญญาตรี เป็นส่วนใหญ่โดยเฉพาะจบทางด้านวิศวกรรมศาสตร์หรือ
 มีประสบการณ์ด้านการผลิตมานาน สำหรับพนักงานระดับปฏิบัติงานมีความรู้ระดับประถมศึกษา ปวช.
 หรือ ปวส. ซึ่งไม่มีความรู้ทางด้านช่างหรืองานทางด้านเทคนิค แต่สามารถฝึกหัดงานได้ โดยทั่วไป
 กิจการไม่ค่อยมีปัญหาด้านบุคลากร ผู้ประกอบการร้อยละ 66.7 ตอบว่ามีปัญหาด้านนี้น้อยมากและสามารถ
 แก้ไขปัญหาให้ลุล่วงได้ สาเหตุที่ไม่ค่อยมีปัญหาหรือมีปัญหาน้อยเนื่องจากการคัดเลือกบุคลากรที่สร้างความ
 พอใจให้พนักงานและสามารถจูงใจให้พนักงานทำงานอยู่ได้ เช่น สวัสดิการ เรื่องรถขนส่งและ

คำรักษาพยาบาล นอกจากนี้สถานประกอบการขนาดใหญ่ทุกแห่งได้มีการพัฒนาแรงงานโดยสวัสดิภาพ มีการอบรมสัมมนาทั้งภายในองค์กรและสิ่งไปอบรมต่างประเทศ และยังสวัสดิภาพผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาฝึกอบรมหรือมาประจำให้คำปรึกษาทางด้านเทคนิคการผลิต

6) ด้านนโยบายจากรัฐบาล

จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพบว่าปัญหาของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านยังมีปัญหาจากมาตรการสำคัญของรัฐบาลใช้ มีดังต่อไปนี้คือ

6.1 มาตรการเกี่ยวกับภาษีอากร

นับตั้งแต่ พ.ศ. 2523 จนถึง พ.ศ. 2526 รัฐบาลได้ปรับปรุงอัตราภาษีอากร 7 ครั้ง การเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้งมีผลต่ออุตสาหกรรมการผลิตในประเทศดังนี้

ตารางที่ 6.1 แสดงการเปลี่ยนแปลงอัตราอากรขาเข้าและภาษีการค้าในช่วงพ.ศ. 2523-2526

ครั้งที่	เวลา	มาตรการ
1	ตุลาคม 2523	ลดอากรขาเข้าวิทยุและโทรทัศน์เหลือ 40% และ 60% ลดภาษีการค้า วิทยุโทรทัศน์และเครื่องปรับอากาศเหลือ 20%
2	กุมภาพันธ์ 2525	ลดอากรขาเข้าชิ้นส่วนประกอบของพัดลม วิทยุ โทรทัศน์เหลือ 10%
3	สิงหาคม 2525	ลดภาษีการค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้านให้เหลือ 7% โดยมีเงื่อนไขสำหรับผู้ผลิตและตัวแทนขายที่มีแผนจะตั้งโรงงานภายใน 2 ปี
4	ตุลาคม 2525	ลดอากรขาเข้าสินค้าสำเร็จรูปพัดลม (80% เป็น 40%) ตู้เย็น เครื่องปรับอากาศ (80% เป็น 60%) และโทรทัศน์ (60% เป็น 40%)
5	กันยายน 2526	มีมติคณะรัฐมนตรียกเลิกเงื่อนไขที่ประกาศเมื่อเดือนสิงหาคม 2525 หมายความว่าสินค้าจากต่างประเทศ และจากในประเทศเสียภาษีการค้าเท่ากัน คือ 7%
6	พฤศจิกายน 2526	ขึ้นอากรขาเข้าโทรทัศน์จาก 40% เป็น 50%
7	ธันวาคม 2526	ขึ้นภาษีการค้าโทรทัศน์ วิทยุ และตู้เย็นเป็น 9% และลดภาษีการค้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์เหลือ 1.5%

ที่มา : เอกสารภาษีอากร เล่มที่ 30 ปี 3 (มีนาคม พ.ศ. 2527)

6.2 ด้านการส่งเสริมการลงทุน

รัฐบาลได้พยายามส่งเสริมอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า โดยให้การส่งเสริมการลงทุน ซึ่งบริษัทที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจะได้รับสิทธิและประโยชน์ต่าง ๆ รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก. หน้า 183

6.3 นโยบายส่งเสริมการส่งออก

เป็นนโยบายของรัฐที่สนับสนุนให้มีการส่งสินค้าที่ผลิตในประเทศออกไปจำหน่ายต่างประเทศให้มากขึ้น โดยรัฐมีมาตรการช่วยเหลือเงินภาษีอากรสำหรับการส่งออกเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นการลดภาระภาษีอากรทางอ้อมซึ่งมีอยู่ในต้นทุนการผลิต จึงเป็นผลในการเพิ่มโอกาสทางการแข่งขันการขยายสินค้าในตลาดโลก

ปัญหาการดำเนินงานของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน

จากการศึกษาการดำเนินงานของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า สรุบบัญหาในด้านต่าง ๆ ได้ดังนี้ คือ

1) ปัญหาด้านการผลิต

ปัญหาต่าง ๆ ด้านการผลิต เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์ เทคโนโลยีการผลิต และต้นทุนการผลิต ซึ่งจะแยกพิจารณาดังต่อไปนี้

ปัญหาที่ 1.1 ปัญหาวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์

ในการผลิตยังคงมีการพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์จากต่างประเทศ สืบเนื่องมาจาก

1. ยังไม่มีการผลิตชิ้นส่วนบางอย่างในประเทศ เช่น หลอดภาพโทรทัศน์
2. วัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์ของต่างประเทศ มีคุณภาพดีกว่า ซึ่งแสดงไว้ในตาราง 2ข. หน้า 126

ข้อเสนอแนะ

1. ควรพยายามลดการพึ่งพาวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์จากต่างประเทศ โดยส่งเสริมให้มีการผลิตชิ้นส่วนขึ้นเองในประเทศ ทั้งนี้เกี่ยวกับการกำหนดอัตราภาษีนำเข้าและภาษีการศุลกากร หากกำหนดอัตราต่ำเกินไปก็จะเป็นการเพิ่มปริมาณนำเข้า ไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิด

การผลิตในประเทศ หากกำหนดอัตราสูงไป และไม่คุ้มกับการนำเข้าเข้ามาประกอบก็จะทำให้มีการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปแทน ดังนั้นรัฐบาลควรต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบในการกำหนดอัตราภาษีของวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์

2. ส่งเสริมให้มีการผลิตชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่มีคุณภาพ ซึ่งปัญหาและข้อเสนอแนะนี้จะได้กล่าวต่อไปในปัญหา 2.3 เรื่องคุณภาพสินค้า

ปัญหาที่ 1.2 เทคโนโลยีการผลิต

ประเทศไทยต้องพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ซึ่งทำให้เกิดข้อเสียคือ ต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศจำนวนมาก การนำเข้าเทคโนโลยีมีหลายรูปแบบ เช่น การจ่ายค่าธรรมเนียมการคัดการ ค่าลอกเลียนแบบและค่าลิขสิทธิ์ ยกตัวอย่างเช่น ปี 2525 ประเทศไทยสูญเสียเงินตราต่างประเทศในการซื้อเทคโนโลยีทั้ง 3 รูปแบบ เป็นเงิน 1,361.1 ล้านบาท

ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาเทคโนโลยีในการผลิต ซึ่งทำได้โดยการส่งเสริมสถาบันการศึกษาชั้นสูง เช่น ระดับอุดมศึกษา หรือสถาบันที่เกี่ยวข้อง เช่น สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม การส่งเสริมอาจเป็นไปในรูปส่งเสริมกำลังเงิน เช่น สักหาเงินทุนวิจัยสำหรับการค้นคว้าเทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่จะช่วยลดต้นทุนผลิต หรือจัดหาอุปกรณ์และเครื่องมือเครื่องมือนักศึกษาค้นคว้าและทดลอง

ปัญหาที่ 1.3 ต้นทุนการผลิต

เนื่องจากตลาดภายในประเทศยังมีขนาดจำกัด และการส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศยังต้องประสบภาวะการแข่งขันมาก จึงทำให้ต้องจำกัดปริมาณผลิต ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยจึงสูง ชิ้นส่วนอุปกรณ์บางอย่างแม้สามารถผลิตได้เองในประเทศแต่ก็ไม่คุ้มกับการลงทุน (เช่น มอเตอร์พัดลม) จึงต้องสั่งซื้อจากต่างประเทศ ทำให้ประเทศไทยเสียเปรียบดุลการค้า และยังไม่เป็นการส่งเสริมให้เกิดการผลิตในประเทศอีกด้วย

ข้อ เสนอแนะ

ปัญหาข้อ 1.3 นี้เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องอยู่กับปัญหา 2.2 เรื่องคุณภาพสินค้า ถ้าสามารถปรับปรุงคุณภาพสินค้าจนเป็นที่ยอมรับของตลาดทั้งในและนอกประเทศได้ และขยาย ปริมาณความต้องการของตลาดจนสามารถผลิตสินค้าจำนวนมากก็จะช่วยลดต้นทุนต่อหน่วยผลิตลง ได้

2) ปัญหาด้านการตลาด

ปัญหาด้านการตลาด สามารถแยกประเด็นพิจารณาออกได้ดังนี้คือ

ปัญหาที่ 2.1 การหลีกเลี่ยงภาษี ผู้ประกอบการขนาดเล็ก ได้แก่ พวกร้านซ่อม เครื่องไฟฟ้าต่าง ๆ มักจะผลิตสินค้าพวกเครื่องใช้ไฟฟ้าด้วย เช่น ร้านซ่อมวิทยุ โทรทัศน์จะ ประกอบวิทยุ และเครื่องรับโทรทัศน์ด้วย ร้านซ่อมตู้เย็นจะประกอบตู้เย็นด้วย บรรดาผู้ผลิต เหล่านี้มักไม่ เสียภาษีการค้าให้ถูกต้องตามกฎหมายหรือหลบเลี่ยงภาษีและผลิตสินค้านำออกมาจำหน่ายในท้องตลาด นอกจากนั้นก็ยังมีพวกสินค้าเถื่อนที่ลักลอบนำเข้าจากต่างประเทศ และนำมาจากจำหน่ายในตลาด ทำให้ผู้ผลิตที่ถูกต้องตามกฎหมายเสียเปรียบ ทั้งยังไม่ เป็นการพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ เพราะผู้ผลิตที่เสียภาษีครบถ้วนจะไม่พยายามผลิตสินค้าคุณภาพดี เพราะยังเป็นการเพิ่มต้นทุนให้สูงขึ้น

ข้อ เสนอแนะ รัฐบาลควรมีมาตรการเข้มงวดในการปราบปรามการลักลอบนำสินค้า หรือผลิตภัณฑ์โดยผิดกฎหมาย โดยกำหนดบทลงโทษรุนแรงสำหรับผู้กระทำผิดหรือเจ้าหน้าที่มีส่วน รั้งเห็นในการกระทำความผิดนั้น

ปัญหาที่ 2.2 คุณภาพสินค้า เป็นผลจากการลอกเลียนแบบสินค้าของผู้ผลิตขนาดเล็กที่ผิดกฎหมาย ซึ่งพยายามลอกเลียนสินค้าที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับกันดีอยู่แล้ว บรรดาผู้ผลิต เหล่านั้นใช้วัตถุดิบหรือชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่มีคุณภาพไม่ดี ข้ายังหลบเลี่ยงภาษีต่อรัฐอีกด้วย ผลิตสินค้า ที่ไม่ได้มาตรฐานเป็นผลเสียหายต่ออุตสาหกรรมโดยส่วนรวมและทำให้บริษัทต่างประเทศที่จ้างผลิต สินค้าในประเทศไทยขาดความเชื่อถือ ไว้วางใจในคุณภาพสินค้าเป็นผลเสียต่อการส่งออกไปจำหน่าย ต่างประเทศ

การแก้ปัญหา รัฐบาลโดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.)

กระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก้ไขปัญหานี้โดยการกำหนดมาตรฐานอุตสาหกรรมขึ้นมาควบคุมคุณภาพสินค้า ดังตาราง 6.2

ตาราง 6.2 แสดงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสำหรับเครื่องใช้ไฟฟ้า

เลขที่	ผลิตภัณฑ์	หมายเหตุ
มอก. 92-2517	พัดลมไฟฟ้าและกระแสสลับชนิดตั้งโต๊ะ	ได้รับเครื่องหมายมาตรฐานไม่บังคับ*
มอก. 127-2518	พัดลมไฟฟ้ากระแสสลับชนิดตั้งพื้น	ได้รับเครื่องหมายมาตรฐานไม่บังคับ
มอก. 205-2520	พัดลมไฟฟ้ากระแสสลับชนิดแขวนเพดาน	ยังไม่มีผู้ได้รับมาตรฐาน
มอก. 385-2524	เครื่องปรับอากาศชนิดผนังห้อง	ยังไม่มีผู้ได้รับมาตรฐาน
มอก. 455-2526	ตู้เย็นที่ใช้ในบ้าน	ยังไม่มีผู้ได้รับมาตรฐาน

หมายเหตุ : * เครื่องหมายมาตรฐานไม่บังคับ หมายความว่า ผู้ได้รับเครื่องหมายมาตรฐานจะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบนผลิตภัณฑ์หรือไม่ก็ได้

ที่มา : จากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

ข้อเสนอแนะ

รัฐควรมีการติดตามผลการควบคุมคุณภาพสินค้าให้เกิดผลในทางปฏิบัติ เพื่อเป็นการควบคุมภาพสินค้าและช่วยให้ผู้บริโภคมีความมั่นใจในการตัดสินใจซื้อมากขึ้น ซึ่งหลังจากโรงงานได้รับอนุญาตแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะติดตามผลโดยการตรวจโรงงาน เพื่อประเมินการรักษาระบบการควบคุมคุณภาพของโรงงาน พร้อมทั้งเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์มาตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอทั้งจากโรงงานและสถานที่จำหน่าย ซึ่งควรเข้มงวดในการตรวจสอบคุณภาพ มิฉะนั้นจะไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ และขาดความเชื่อมั่นใส่ในเครื่องหมายมาตรฐานโดยส่วนรวมอีกด้วย

3) ปัญหาด้านการเงิน

เนื่องจากกิจการขนาดใหญ่ของอุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้านส่วนมากเป็นบริษัทที่ได้ก่อตั้งและดำเนินการมานาน (ดูตาราง 1-2 ก. หน้า 154 ประกอบ) และเป็นบริษัทที่ประสบความสำเร็จในธุรกิจที่กระทำอยู่จนเป็นที่ยอมรับในฐานะความมั่นคงของบริษัท อย่างไรก็ตามกิจการขนาดใหญ่เหล่านั้นมีฐานะเป็นผู้นำในด้านการผลิตของผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ และต้องรักษาความเป็นผู้นำในผลิตภัณฑ์นั้น ๆ ไว้ จึงต้องปรับปรุงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไว้ให้สม่ำเสมอทั้งด้านคุณภาพและเทคโนโลยีที่ทันสมัย ทั้งนี้เพื่อรักษาส่วนแบ่งของตลาดไว้ ในการนี้บริษัทจึงต้องลงทุนขยายงานและใช้เงินจำนวนมาก และเนื่องจากกิจการขนาดใหญ่ล้วนเป็นบริษัทที่มีชื่อเสียงการขยายโครงการจึงมักได้รับอนุมัติวงเงินกู้ ซึ่งแหล่งเงินทุนได้แก่

- ก. ทุนเรือนหุ้นและกำไรสะสม
- ข. ธนาคารต่าง ๆ ภายในประเทศ
- ค. สถาบันการเงินภายในประเทศ
- ง. สถาบันการเงินภายนอกประเทศ
- จ. ธนาคารต่างประเทศ
- ฉ. สถาบันการเงินของรัฐ เช่น บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและธนาคารแห่งประเทศไทย

ข้อเสนอแนะ

แม้กิจการขนาดใหญ่มีสถาบันการเงินต่าง ๆ ให้ความช่วยเหลืออยู่แล้ว อย่างไรก็ตามก็สมควรมีการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่อให้บริการด้านสินเชื่อเพื่อการส่งออกโดยเฉพาะสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมประเภทนี้ โดยระยะเริ่มต้นอาจให้บริการสินเชื่อเพื่อการส่งออกในระยะสั้น จากนั้นจึงค่อยขยายระยะเวลาออกไป

4) ปัญหาด้านบุคลากร

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับบุคลากรและมีส่วนสัมพันธ์กับการผลิตคือ การลาหยุดงานของพนักงานระดับปฏิบัติการ ซึ่งลักษณะการผลิตเป็นการผลิตแบบต่อเนื่อง เช่น การผลิตเครื่องรับโทรทัศน์ เมื่อพนักงานตำแหน่งใดว่างลงก็ต้องหาคนงานมาแทน ซึ่งบางครั้งไม่สามารถหาคนแทนได้ หรือคนที่มาแทนไม่ชำนาญงานในหน้าที่นั้นก็จะทำให้กระบวนการผลิตล่าช้า

ข้อเสนอแนะ

ควรสัดให้พนักงานระดับปฏิบัติการมีการสับเปลี่ยนหน้าที่การทำงาน เพื่อว่าเมื่อมีพนักงานลาหยุดจะได้สามารถหาคนแทนได้ แต่การสับเปลี่ยนงานก็มีข้อเสียคือทำให้พนักงานขาดความชำนาญงาน เฉพาะอย่าง ดังนั้นจึงควรกำหนดระยะเวลาในการทำงานในหน้าที่ใดหน้าที่หนึ่งตามความเหมาะสม

5) ปัญหาด้านนโยบายและมาตรการของรัฐ

ในที่นี้จะกล่าวถึงปัญหาแยกตามนโยบายต่าง ๆ ดังนี้

ปัญหาที่ 5.1 นโยบายด้านภาษีอากร

รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมการผลิตหรือประกอบเครื่องใช้ไฟฟ้าในประเทศ แต่มาตรการที่รัฐกำหนดโดยเฉพาะมาตรการเกี่ยวกับภาษีอากรบางครั้งกลับก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ คือ

ปัญหา ก. ด้านอากรขาเข้า ซึ่งกรมศุลกากรเป็นผู้บริหารงานด้านอากรขาเข้า สำหรับวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ เพื่อใช้ในการผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปนั้น ส่วนมากอยู่ในอัตราเดียวกับสินค้าสำเร็จรูป ตัวอย่างเช่น การนำชิ้นส่วนประกอบของหม้อแปลงไฟฟ้าเข้ามาประกอบเป็นหม้อแปลงไฟฟ้า ซึ่งมีชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่สำคัญ คือ Insulator, Paper Iron Core, Terminal Plate Brad Cover, Wax, Pin Bobbin หรือชิ้นส่วนประกอบลำโพงที่สำคัญ มี Gasket, Magnet, York, Frame, Copper Wire, Eyelet, Center Ring ซึ่งเมื่อนำเข้าชิ้นส่วนเหล่านี้ทั้งหมด ก็จะเป็นเครื่องครบชุดสมบูรณ์ และเสียภาษีนำเข้าในอัตราเดียวกับสินค้าสำเร็จรูป รายละเอียดแสดงอากรขาเข้ามีแสดงในหน้า 50, 79, 105 และ 151 จะเห็นได้ว่าผู้ประกอบการอุตสาหกรรมนี้จะเสียเปรียบ

ผู้นำสินค้าสำเร็จรูปเข้ามาจำหน่าย ทั้ง ๆ ที่กิจการอุตสาหกรรมยังต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าเครื่องมือ เครื่องจักร ค่าแรงในการผลิต ค่าสิทธิการผลิตและค่าใช้จ่ายดำเนินการต่าง ๆ อีกมาก และเมื่อผลิตสินค้าเสร็จแล้วก็ยังต้องเสียภาษีการค้าอีก ในขณะที่ผู้นำสินค้าสำเร็จรูปเข้ามาเสียภาษีการค้าเพียงครั้งเดียวคือ เสียในตอนผู้นำสินค้าเข้า (รายละเอียดแสดงฐานะของผู้เสียภาษีและชนิดของภาษีอยู่ในตาราง 1.13 หน้า 49) ยิ่งทำให้ผู้ประกอบการเสียเปรียบยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

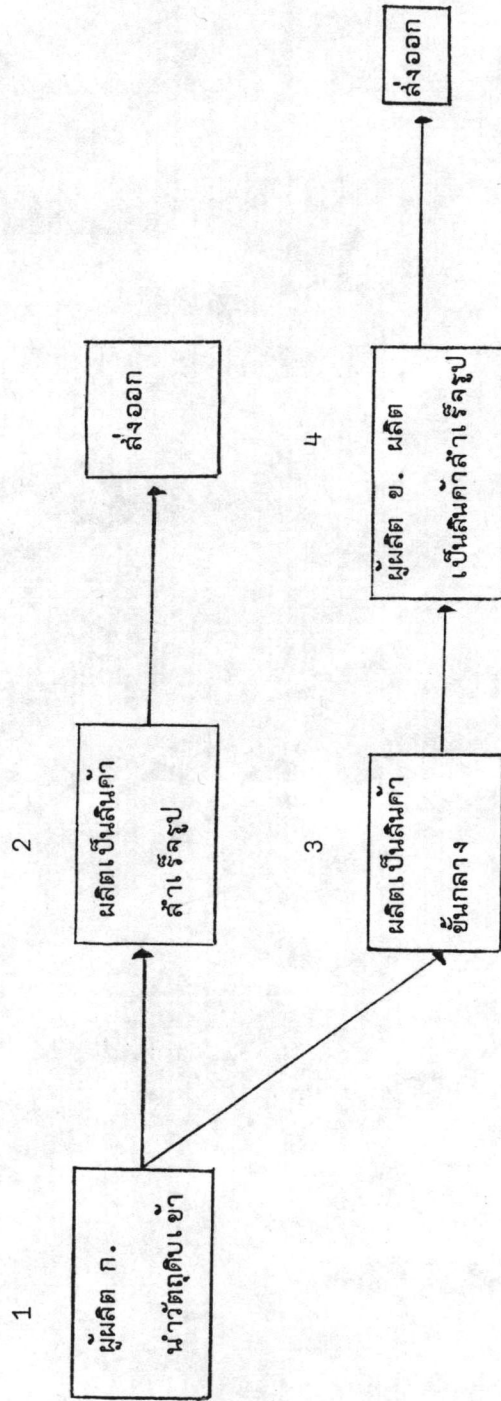
รัฐบาลควรปรับโครงสร้างภาษีวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์รวมทั้งสินค้าสำเร็จรูปให้มีความเหมาะสม กล่าวคือปรับอัตราอากรขาเข้าของวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์ให้ต่ำกว่าอัตราอากรขาเข้าของสินค้าสำเร็จรูป ทั้งนี้เพื่อเป็นการลดต้นทุนการผลิตหรือประกอบสินค้าในประเทศ เนื่องจากการนำวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์เพื่อการผลิตหรือการประกอบเป็นสินค้านั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการผลิตและอื่น ๆ แต่สำหรับสินค้าสำเร็จรูปนั้นผู้นำเข้าพร้อมที่จะจำหน่ายได้ทันทีจึงไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตยกเว้นค่าใช้จ่ายในการขายหรือโฆษณาสินค้า นอกจากนี้การปรับโครงสร้างภาษีที่เสนอนี้ยังมีผลดีคือ เป็นการส่งเสริมให้มีการผลิตหรือประกอบสินค้าในประเทศและช่วยลดการนำเข้าสินค้าสำเร็จรูปจากต่างประเทศ

ปัญหา ข ด้านภาษีซ้อน ผู้ประกอบการเมื่อผลิตสินค้าสำเร็จรูปออกมาจำหน่ายจะต้องเสียภาษีการค้า แต่ก่อนที่จะผลิตสินค้าสำเร็จรูปออกมาขายได้ ต้องสั่งวัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์เข้ามาจากต่างประเทศ ซึ่งเมื่อนำเข้ามาก็ต้องเสียอากรขาเข้าและภาษีการค้าไปครึ่งหนึ่งแล้ว แต่วัตถุดิบและชิ้นส่วนอุปกรณ์เหล่านั้นบางอย่างต้องนำไปแปรสภาพเสียก่อน จึงจะนำมาผลิตเป็นสินค้าสำเร็จรูปได้ ซึ่งการแปรสภาพนั้นอาจต้องจ้างโรงงานอื่นผลิต ทำให้ผู้ประกอบการต้องถูกเรียกเก็บภาษีการค้าสำหรับการผลิตแต่ละช่วง ทำให้สินค้าอย่างหนึ่งถูกเก็บภาษีซ้อนเป็นผลให้ต้นทุนการผลิตสูง ดังแสดงในแผนผังที่ 6 หน้าถัดไป

ข้อเสนอแนะ

สำหรับกรณีปัญหาภาษีซ้อนรัฐได้พยายามแก้ไข เช่น ยกเว้นภาษีอากรในกรณีที่ได้มีการทำอนุสัญญาทางการค้ากับต่างประเทศ อาทิ กับประเทศญี่ปุ่น และอิตาลี นอกจากนี้มีแนวทางหนึ่งในการลดภาระการเสียภาษีซ้อน คือ ควรมีการปรับปรุงประเภทการค้าเพื่อทำให้เกิดความแตกต่างในการจำแนกผู้ผลิตกับผู้รับจ้างทำของ ซึ่งผู้ผลิตจะเสียภาษีการค้าสูงกว่าผู้รับจ้าง อันเป็นการเพิ่มภาระภาษีแก่ผู้ผลิต และผลักภาระภาษีไปยังผู้บริโภค

แผนผังที่ 6 แสดงการเสียภาษีของผู้ผลิตในแต่ละขั้นตอน



หมายเหตุ 1. ผู้ผลิตเสียภาษีขาเข้า ภาษีการค้า และภาษีเทศบาล

2. ผู้ผลิตเสียภาษีการค้า และภาษีเทศบาล

3. ผู้ผลิตเสียภาษีการค้า และภาษีเทศบาล

4. ผู้ผลิตเสียภาษีการค้า และภาษีเทศบาล

ปัญหาที่ 5.2 นโยบายส่งเสริมการลงทุน

เนื่องจากนโยบายและมาตรการส่งเสริมการลงทุนไม่สอดคล้องกัน กล่าวคือนโยบายส่งเสริมการลงทุนมุ่งให้มีการใช้วัตถุดิบในประเทศเพื่อก่อให้เกิดการกระจายตัวของอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ในขณะที่มาตรการที่ใช่ คือ การลดหย่อนภาษีสำหรับชิ้นส่วนอุปกรณ์ที่นำเข้ามาเพื่อใช้ประกอบในประเทศ (รายละเอียดอยู่ในตารางที่ 6.1 หน้า 202) ซึ่งผลจากมาตรการนี้มีส่วนทำให้การนำเข้าชิ้นส่วนอุปกรณ์ในแต่ละปีมีปริมาณสูง (รายละเอียดอยู่ในตารางหน้า 39, 67, 95 และ 144) นอกจากนี้ยังมีปัญหาเรื่องขั้นตอนต่าง ๆ ในการขอส่งเสริมการลงทุนซึ่งก่อให้เกิดความล่าช้าและยุ่งยาก

ข้อเสนอแนะ

1. รัฐบาลควรมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนที่สอดคล้องกับนโยบาย โดยปรับโครงสร้างภาษีอากรให้มีความเหมาะสม ดังได้กล่าวแล้วในข้อเสนอแนะของปัญหา 5.1
 - (ก) ด้านอากรขาเข้า หน้า 209
2. ควรปรับปรุงหลักเกณฑ์การอนุมัติการส่งเสริมการลงทุนให้มีความเหมาะสม และลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นออก

ปัญหาที่ 5.3 นโยบายส่งเสริมการส่งออก

นโยบายสำคัญที่รัฐใช้ในการสนับสนุนการส่งออกเครื่องใช้ไฟฟ้าก็คือ การให้เงินชดเชยค่าภาษีอากรเพื่อช่วยลดต้นทุนสินค้าที่ผลิตเพื่อส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศให้สามารถแข่งขันในตลาดต่างประเทศได้ เงินชดเชยดังกล่าวจะช่วยลดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านการผลิต เช่น ค่าใช้จ่ายในทางสาธารณูปโภค ได้แก่ ค่าไฟฟ้าและน้ำประปา เป็นต้น แต่ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการคืนเงินชดเชยก็คือ การกำหนดอัตราเงินชดเชยนั้นกำหนดเป็นอัตราของหมวดสินค้าแต่ละหมวด¹ ซึ่งหมวดเครื่องใช้ไฟฟ้กำหนดอัตราเต็มจำนวนเป็นร้อยละ 5.98 ของราคาของและอัตราปกติเป็นร้อยละ 2.11 ของราคาของการกำหนดอัตราดังกล่าวครอบคลุมเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิด ซึ่งเป็นอัตราเฉลี่ยของสินค้าในหมวดนั้น ตัวอย่างเช่น ผู้ประกอบพัดลมไฟฟ้าและเครื่องปรับอากาศได้รับเงินชดเชยอากรในอัตราเท่ากัน ทั้งที่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตไม่เท่ากัน ซึ่งทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมสำหรับผู้ประกอบการซึ่งเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานมากน้อย

¹ จากการสอบถามเจ้าหน้าที่กองชดเชยอากร กรมศุลกากร

ต่างกัน

ข้อเสนอนี้

สำนักงานเศรษฐกิจและการคลัง ควรศึกษาอัตราเงินชดเชยสำหรับสินค้าแต่ละประเภทย่อยลงไป โดยกำหนดอัตราชดเชยของสินค้าแต่ละประเภะนั้นตามความเหมาะสมกับสินค้าที่มีขึ้นตอนหรือกรรมวิธีผลิตยุ่งยากและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมากควรได้รับการชดเชยอากรในอัตราสูงกว่าสินค้าที่มีขึ้นตอนผลิตน้อยกว่า นอกจากนั้นจะต้องเร่งรัดปรับปรุงวิธีการคืนเงินชดเชยให้รวดเร็วยิ่งขึ้น